

Tomasz Józef Zamoyski

uczeń

Ur. 26.8.1679, Zamość

Zm. 26.12.1725, Zwierzyniec

Dane rodziców

Marcin Zamoyski (1637-1689)

Anna Franciszka Gnińska (zm. 1704)

Wychowanie i wykształcenie

Po zakończeniu etapu [edukacji domowej](#) wraz z braćmi [Marcinem](#) i [Michałem](#) (uczył się wówczas wraz z nimi Jan Franciszek Zamoyski, najstarszy syn Marcina, młodo zmarły) rozpoczął naukę w [Akademii Zamojskiej](#). W dniu 17 października 1689 roku, kiedy miał zaledwie dziesięć lat, wpisano go do metryki studentów, do klasy analogii. Po krótkim okresie nauki w [Krakowie](#) bracia ponownie studiowali na [Akademii Zamojskiej](#), ucząc się, już na szczeblu akademickim, w jednej z klas wyższych (classes superiores). W roku 1694 Tomasz Józefa wybrano do rady studentów jako słuchacza klasy filozofii. Rok później wybrano go ponownie do sprawowania tej funkcji. W 1695 roku Tomasz Józef definitywnie zakończył studia w [Zamościu](#).

Od 1695 roku bracia przebywali w [Braniewie](#), uczęszczając do tamtejszego [kolegium jezuickiego](#). Z albumu uczniów jezuickiego gimnazjum wynika, że wszyscy trzej Zamoyscy wpisali się do albumu uczniów dnia 26 listopada 1695 roku do klasy filozofii. Celem pobytu w [braniewskim kolegium](#) była przede wszystkim nauka [języka niemieckiego](#) przygotowująca podskarbiców do planowego [Grand Tour](#).

Zagraniczna [podróż edukacyjna](#), w którą wyjechał wraz z dwoma braćmi pod opieką dwóch [preceptorów](#) ([Jezuity Jana Krukowieckiego](#) i szlachcica [Jana Kamockiego](#)), trwała ok. czterech lat (1697-1701). Bracia otrzymali [instrukcję wychowawczą](#) przygotowaną przez matkę, być może zredagowaną z pomocą innych osób. [Podróż](#) objęła kilka krajów ([Śląsk](#), [Czechy](#), [Niemcy](#), [Francja](#), [Anglia](#), [Niderlandy](#), [Italia](#)). Planowano również wyjazd na [Półwysep Iberyjski](#), który nie doszedł jednak do skutku.

Młodzi Zamoyscy pobierali najpierw nauki u prywatnych nauczycieli w [Pradze](#) (1697-1698), następnie uczyli się na [akademii jezuickiej](#) w niemieckim [Ingolstadt](#) (peregrynanci immatrykulowali się na tamtejszym [uniwersytecie](#) 24 marca 1698 roku), następnie uczyli się pod kierunkiem zatrudnianych profesorów w [Paryżu](#) (1698-1700), a później w [Rzymie](#) (1700-1701). W międzyczasie zorganizowano wycieczkę krajoznawczą do [Anglii](#) i [Niderlandów](#) (1699). Ostatnim akcentem podróży było zwiedzanie [Italii](#) oraz ponowny pobyt w [Pradze](#). Przedmiotami nauczania była [historia](#), [retoryka](#), [polityka](#) i [ekonomia](#) oraz [język niemiecki](#) i [francuski](#), muzyka i taniec.

Etapy kariery dot. edukacji

Był autorem regularnie pisanych listów, w których informował matkę o swoich postępach w nauce, oraz ewentualnych perypetiach i problemach w przebiegu zagranicznej peregrynacji. Informował matkę m. in. o głębokim konflikcie z duchownym preceptorem [Krukowieckim](#), który miał szczególnie ostry przebieg w [Paryżu](#).

Fakty z życia osobistego

Był najstarszym z trzech braci. Został V ordynatem zamojskim, dziedzicząc tę godność po ojcu, posiadał także starostwa płoskirowskie i grodeckie. Był dwukrotnie żonaty. Najpierw z Teresą Potocką, a następnie z Antoniną

Zahorowską. Zmarł bezpotomnie.

Żył w [XVII-XVIII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, Archiwum Zamoyskich 547, Tomasz Józef Zamoyski, *Listy Tomasza Józefa Zamoyskiego do Anny Franciszki z Gnińskich Zamoyskiej*.

Przedmiotowa

1. M. Kamecka, „Do cudzych krajów”. *Edukacyjne podróże szlachty polskiej do Francji w epoce saskiej*, Białystok, 2012.
2. M. Kozaczka, *Poczet ordynatów Zamoyskich*, Lublin, 2004.
3. A. Kucharski, *Grand Tour Tomasza, Michała i Marcina Zamoyskich z przełomu XVII i XVIII wieku*, *Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 33, 2015.
4. M. Kamecka, „Po naukę świata i ludzi.” *O zagranicznej edukacji Polaków czasów saskich, Między barokiem a oświeceniem. Edukacja wykształcenie wiedza*, S. Achremczyk, Olsztyn, 2005.